

2025 m. medžio drožėjų karalius – tautodailininkas, skulptorius Adolfas Andriejus VILUCKIS

Parengė Danguolė ŽELVYTĖ

Tautodailininkas Adolfas Andriejus Viluckis – Žemaitijoje ir visoje Lietuvoje tarp liaudies meno gerbėjų gerai žinomas, medžio drožėjas, skulptorius. Jis – ir Kretingos rajono Garbės pilietis.

Skulptorius yra kilęs iš to paties Kretingos rajono Grūšlaukės kaimo. Gimė jis 1939 m. lapkričio 30 dieną. 1947–1954 m. mokėsi kaimo pradinėje mokykloje. Tuo laikotarpiu ėmė drožinėti iš medžio ir sukūrė savo pirmąsias skulptūreles. Baigus septintąją klasę, jam mokslą laikinai teko nutraukti, nes reikėjo padėti tėvams. Iš pradžių dirbo kolūkio sandėlininku, o nuo 1955–ųjų buvo „Grūšlaukės“ kolūkio lauko darbininkas. Laisvalaikį užsiėmė

2025 m. surengtos nacionalinės konkursinės retrospektyvinės liaudies dailės parodos „Aukso vainikas“ laureatai, 2026 m. sausio 6 d. Užutrakio dvare vykusiame renginyje apdovanoti simboliniais Aukso vainikais. Iš kairės: liaudies instrumentų meistras Alfredas Lučinskas (Alksnėnai, Plungės r.), margučių margintoja Jurgita Zinkienė (Mastaičiai, Kauno r.), medžio drožėjas Adolfas Andriejus Viluckis (Kretinga). Nuotrauka iš Lietuvos nacionalinio kultūros centro archyvo

kūryba. 1959 m. pradėjo dalyvauti liaudies meno parodose. 1960 m. buvo pašauktas į privalomą karinę tarnybą, o 1963 m., grįžęs iš jos, vėl dirbo kolūkio lauko brigadoje ir, drožinėdavo iš medžio.

1964 m. Lietuvos liaudies dailės rūmai jam suteikė liaudies meistro vardą.

1965–1966 mokslo metais A. Viluckis mokėsi Kretingos vakarinėje mokykloje ir ten baigė aštuntąją klasę. Tada įstojo į Kauno profesinę techniką (Nukelta į 4 p.)

Kairėje ir viršuje (priekyje) – A. Viluckio kūriniai „Šv. Florijonas“, „Sugrįžimas iš svetimo kaimo“, „Duonos riekėjas“ ir „Kuršių kapela“ Užutrakio dvaro rūmuose 2025 m. gruodžio–2026 m. sausio mėnesiais veikusioje parodoje „Aukso vainikas“. L. Sungailienės ir D. Mukienės nuotraukos

A. Viluckio skulptūrinė kompozicija „Pokalbis“, eksponuota 2025 m. gruodžio–2026 m. sausio mėnesiais Užutrakio dvare rūmuose veikusioje parodoje „Aukso vainikas“. Nuotrauka iš RKIC archyvo

mokyklą ir ten įsigijo kino mechaniko II kategorijos specialybę. 1965 m. dirbo Kretingos kinų direkcijos kino mechaniku, 1966–1995 m. – Klaipėdos kombinato „Dailė“ medžio drožėju, buvo šios įmonės kūrybinės grupės darbuotojas.

1966 m. jis tapo Lietuvos liaudies meno draugijos nariu. Vėliau trejus metus vadovavo Tautodailininkų sąjungos Kretingos skyriui. Tuo laikotarpiu įsijungė į klubo „Kretingos krašto ainiai“ veiklą.

1968–1969 m. buvo Kretingos melioracijos valdybos darbininkas.

Pirmąją savo medžio drožinių parodą A. Viluckis surengė 1969 m. Grušlaukėje. Joje eksponavo 88 skulptūras. Tais metais jam buvo suteiktas meno savi veiklos žymūno vardas.

1970 m. tapo sąjunginės parodos diplomantu.

1972 m. apdovanotas Ažuolo diplomu, jam suteiktas Meistrų pameistro vardas.

1977 m. A. Viluckio kūriniai buvo eksponuojami Liaudies ūkio pasiekimų parodoje. 1986 m. jis apdovanotas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Pauliaus Galaunės vardo premija, 1989-aisiais tapo Lietuvos tautodailininkų sąjungos nariu, 1996 m. – laisvu menininku ir ėmė vis daugiau laiko ėmė skirti kūrybai. Dirbdamas gilinosi į Žemaitijos krašto senųjų medžio drožėjų kūrybos specifiką, stengėsi tęsti jų tradicijas. 1999 m. jam suteiktas Kretingos rajono Garbės piliečio vardas ir Kretingos „Metų žmogaus“ vardas (laikraščio „Pa-

jūrio naujienos“ redakcijos nominacija). 2000 m. Platieliuose (Plungės r.) vykusioje parodoje-konkurse „Užgavėnių kaukės“ A. Viluckiui skirta III vieta, 2001 m. – I vieta, 2003 m. – II vieta, 2005 m. – II vieta). 2005 m. jis apdovanotas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos premija už būdingiausių mūsų kraštui tautodailės formų ir amato tradicijų išsaugojimą bei perdavimą jaunajai kartai. Tais pačiais metais jam suteiktas Lietuvos Respublikos meno kūrėjo vardas, o Rokiškyje vykusiame medžio drožėjų konkurse, skirtame Lionginui Šepkai atminti, tautodailininkas apdovanotas rėmėjų prizų.

2009 m. A. Viluckis pripažintas Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos ir Lietuvos tautodailininkų sąjungos suorganizuoto tautodailės kūrinių konkurso laureatu, kam suteiktas „Geriausio Respublikos tautodailininko 2009“ vardas.

2011, 2019 m. skulptorius tapo Kretingos rajono kultūros ir meno premijos laureatu. 2011, 2017 ir 2019 m. regioniniame konkurse „Aukso vainiko“ jam už vaizduojamosios liaudies dailės kūrinius paskirtos pirmosios vietos. 2012 m. tautodailininkui suteiktas sertifikuoto tautinio paveldo produktų tradicinio amatininko vardas.

2015–2019 m. jis buvo pripažintas respublikinio Klaipėdos regiono liaudies dailės konkurso „Aukso vainikas“ laureatu. 2019 m. respublikinėje konkursinėje parodoje „Aukso vainikas“ A. Viluckiui įteiktas diplomą už formos ir spalvų dermę kompozicijose, 2021 m. toje pačioje parodoje jam pripažinta trečioji vieta vaizdinės dailės kategorijoje, o 2022 m. vykusioje tokioje pat parodoje jis apdovanotas specialiuoju diplomu už lazdu drožybos tradiciškumą.

2022 m. Klaipėdos regiono tautodailės meistrų konkurse-atrankoje į tradicinę respublikinę parodą-konkursą „Aukso vainikas“ atrinkti A. Viluckio taikomosios dailės darbai reprezentavo Kretingos rajono tautodailininkų kūrybą.

2024 m. Rokiškio krašto muziejuje surengtoje XVIII respublikinėje konkursinėje prakartėlių parodoje A. Viluckiui įteiktas lankytojų simpatijų prizas. Tais pačiais metais Vilniuje, LNDM Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje vykusiame Šimtmečio Lietuvos dainų šventės liaudies dailės parodoje „Iš šerdies“, kartu su kitais menotyrininkų aukštai įvertintais kūriniais buvo eksponuojami ir trys A. Viluckio medžio drožiniai: skulptūra „Duetas“, Užgavėnių kaukė ir dvi lazdos. Tais pačiais

A. Viluckio kūriniai. Nuotraukos iš: <https://inx.lv/JpW17>

metais savo darbus A. Viluckis eksponavo ir bendroje respublikinėje tautodailininkų parodoje „Dainų ratas“, kuri veikė Gargždų krašto muziejuje.

2024-aisiais Lietuvos tautodailininkų Žemaitijos skyriaus salone „Marginiai“ Klaipėdoje buvo surengta A. Viluckio personalinė kūrybos paroda. Tais pačiais metais jo 85-mečiui skirta paroda veikė Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešojoje bibliotekoje.

Na o 2025 m. dvidešimtą kartą vykusioje nacionalinėje konkursinėje liaudies dailės parodoje „Aukso vainikas“ jis buvo pripažintas 2025 metų laureatu ir 2026 m. Užutrakio dvaro rūmuose vykusiose Lietuvos nacionalinio kultūros centro suorganizuotose iškilmėse jam įteiktas Aukso vainikas – ypatingas meistriskumo ir kūrybinės brandos ženklas.

Konkurso organizatoriai pažymi, kad „Aukso vainikas“ – tai duoklė meistrams, kurie savo rankomis, žiniomis ir talentu saugo mūsų senąsias tradicijas. Jų kūriniai – Lietuvos aukso fondas, kalbantis apie mūsų šaknis, pasaulėjautą ir tai, kas mus formuoja kaip bendruomenę bei valstybę“.

A. Viluckis yra dalyvavęs daugelyje respublikinių kūrybinių medžio drožėjų stovyklų-seminarų. Jose sukurti jo darbai puošia Ablingos memorialą, Juknaičius, Kretingą, M. K. Čiurlionio kelią, Palangą, Šalčininkėlius, taip pat ir Bornholmą (Danija).

Pirmoji tokia stovykla-seminaras vyko 1972 m. Ablingoje (Klaipėdos r.), kurioje jis kartu su kitais žymiais medžio drožėjais sukūrė garsųjį Ablingos ansamblį. Tai buvo pirmasis toks projektas visoje buvusioje Sovietų sąjungoje. 1975 m. Perlojoje (Neringos sav.) vykusioje kitoje kūrybinėje stovykloje, kurioje kartu su kitais medžio meistras taip pat dalyvavo A. Viluckis, buvo sukurta 15 stogastulpių, skirtų Mikalojaus Konstantino Čiurlionio atminimui. 1986 m. Šalčininkėliuose (Šalčininkų r.) vykusioje medžio drožėjų kūrybinėje stovykloje A. Viluckis kartu su kitais šios stovyklos dalyviais sukūrė Pasauliniams taikos metams skirtą skulptūrų ansamblį „Žmogui – taiką“.

Iš viso A. Viluckis yra surengęs daugiau kaip 20 savo kūry-

(Nukelta į 6 p.)

bos parodų. Jis aktyviai dalyvauja ir bendrose tautodailininkų kūrybos parodose. Tokių, kuriose jis eksponavo savo darbus, jau yra vykę daugiau kaip 50. Su jo kūriniais turėjo galimybę susipažinti ne tik Lietuvos, bet ir Čekijos, Vokietijos, Rusijos miestų Maskvos ir Sankt Peterburgo tautodailės gerbėjai.

Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešoji biblioteka skelbia, kad A. Viluckio monumentalių kūrinių Kretingos rajone yra apie 5. Vienas jų ženklina pirmosios Kretingos bažnyčios vietą J. Basanavičiaus gatvėje. Čia stovi trimituojančio angelo skulptūra. Dvi skulptūros sukurtos Kretingos astronominio kalendoriaus ansamblui. Sukilėliams skirta skulptūra yra prie Motiejaus Valančiaus memorialinio muziejaus Nasrėnuose, o „Laiminantis Kristus“ – Grūšlaukės kapinėse. Koplytstulpiai „Piemenukai“ ir „Ramybė“ puošia Lėbartų kapines (Klaipėdos r.), „Rūpintojėlis“ – Mažeikių kapines. Bornholmo saloje (Danija) stovi 4 jo sukurti koplytstulpiai, Prancūzijoje ir Kalifornijoje (JAV) – po 1 koplytstulpį.

Tautodailininkas yra paskaičiavęs, kad per savo gyvenimą jau iš medžio išdrožė daugiau kaip 5 tūkstančius kūrinių. Didžiąją jų dalį sudaro mažos apimties darbai. Jie yra pasklidę po platų pasaulį. Štai Lietuvių kultūros centre Lemonte (JAV) tokių rastume net 12.

Adolfas, kurdamas skulptūras, Užgavėnių kaukes, naudoja įvairiausią medieną, bet dažniausiai – ąžuolo ir vinkšnos. Jis per savo gyvenimą sukaupe didžiulę medžio drožėjo patirtį. Tarp tautodailininkų, savo artimųjų ir bičiulių garsėja ir išmintimi, apsiskaitymu, žiniomis, įvairiais kitais talentais.

Nepaisant to, kad jau daug metų gyvena Kretingoje, ryšių su gimtąja Grūšlauke nenutraukė, dalyvauja šiame miestelyje vykstančiose šventėse. Jo sukurtomis kaukėmis (žem. *ličynomis*) čia per Užgavėnės pasipuošia daugelis grūšlaukiškių. Tokiomis dienomis Adolfas į rankas paima armoniką ir užtraukia dainą, taip į šventę kviesdamas didelį ir mažą.

Daug A. Viluckio kūrinių saugoma Lietuvos muziejuose: Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje, Šiaulių „Aušros“ muziejuje, Lietuvos švietimo muziejuje, Kretingos muziejuje (šiis muziejs yra sukaupęs didžiausią A. Viluckio kūrinių kolekciją, kurią sudaro Užgavėnių kaukės ir nedidelės įvairios tematikos medžio skulptūrėlės) ir kt. Šio tautodailininko kūrinių galima pamatyti ir Plateliuose (Plungės r.) veikiančiame Užgavėnių kaukių muziejuje.

Adolfas nepratęs daug kalbėti. Už jį istorijas pasakoja jo kūrybą reprezentuojantys darbai.

A. Viluckio sukurtos Užgavėnių kaukės (ličynos). Nuotraukos iš: <https://inx.lv/jpW1H>

Rengiant tekstą sklaidai naudota Birutės Naujokaitienės, Jolantos Klietkutės, Laimos Jonauskaitės, Ritos Vaitkienės informacija, paskelbta Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos internetinės svetainės skyriuje „Kretingos personalijų žodynas“